

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknél és tanítóknál 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társzerkesztő: **Dr. Franciscy Lajos.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fill.

Lángnyelvek.

Van lángnyelve a vallásnak, mely a hitigazságokat hirdeti; van a jognak, mely az igazság uralmát sürgeti, van a hazaszeretnek, mely igazsággal és joggal boldogítani törekszik a hazát.

A vallás lángnyelvén először az apostolok szóltak, midőn az első pünkösöd ünnepén a lángnyelvek alakjában alászálló Szentlélektől megvilágosítva és felhevítve három világrész népeinek hirdetni kezdték Krisztus tanítását. Szóltak ellenállhatatlan erővel és ameggyőződés bátorságával. Nem kértek a predikálásra engedélyt a hatóságoktól, mert az igazságnak vele született joga az, hogy hirdettessék, nem rejtettek el semmit sem abból a világosságból, melynek szövetnekét az isteni Mester gyújtotta meg, s hogy azt lobogtassák, kezeikbe adta.

Az erő és a bátorság lelkére beh nagy szükségök volna nálunk a vallás szolgálóinak, főpásztoroknak és egyszerű papoknak egyaránt! Annyi téves nézet, annyi előítélet és elfogult, szűkkeblű felfogás, annyi ferdítés és rosszhiszemű gyanúsítás hálózta körül a magyar keresztény társadalmat, hogy a legegységbe belátásáért valóságos szellemi harcot kell vívni azoknak, kiknek el nem ernyed lelke még epedni tud az igazság után.

Itt van a katolikus autonómia ügye, mely körül még mindig a zűrzavaros fogalmak egész légijója kering. Mi legyen az a legszűkebb jogkör, melybe az autonómiát beleszoríthatjuk, a nélkül, hogy ezt a szervezetet egyúttal az életképességétől megfosztanók; mi gátolja, hogy egyházunk hivei vagyunkra, az egyházi állások betöltésére és iskoláinkra ugyanazt a befolyást gyakorolhassák, melylyel ezidő szerint a kultuszminiszter rendelkezik, a ki pedig zsidó is lehetne, s lesz is talán idővel; mi az autonómiáért folytatott küzdelmekben a jogos törekvés, melyről lemondani soha sem szabad; miképp kölcsönözhetne a katolikus közönség a kongresszusnak erőt, hogy legalább azt a mini-

mális jogkört kivihassuk; helyes, célszerű-e ezt az ügyet a mandátumokat kereső képviselőjelöltek elé vinni, és ha igen, hogyan formulázzuk a követeléseinket: mindezek olyan kérdések, melyekre irányadó helyről egész a mai napig hiába vártunk feleletet.

Irtak és beszéltek ezekről a kérdésekről újságírók, politikusok, sokat beszéltek róluk maga az autonómiai kongresszus, csak püspökeink nem mondtak még egy mukkot sem, a miből legalább halovány sejtélemmel kivehetnénk, hogy mit akarnak ők maguk és mire kell a hiveiknek törekedniök, ha ezek az autonómiai mozgalmak alatt főpásztoraikkal egyetértő összműködésben akarnak maradni.

A hármás bizottsággal folytatott tárgyalások során, majd később a 27-es bizottság legutóbbi ülésén a püspöki kar álláspontjáról mindössze annyit tudtunk meg, hogy a magas kar az egyházi vagyion kezelését, az iskolák feletti felügyeletet és az egyházi állások betöltését, a mennyiben ezek a jogkörök az apostoli király kiváltságos jogát és az állam felügyeleti, illetőleg ellenőrzési jogait nem érintik, a saját hatáskörébe tartozóknak tekinti. Ez ugy is van, s ezt soha senki kétségbe nem vonta, erről vitatkozni senkinek sem lehet kedve, de hát nem erről van szó az autonómiánál, hanem csak arról, kívánatosnak tartja-e a püspöki kar, hogy az a befolyás, melyet ezidő szerint a kultuszminiszter, mint az apostoli király mandatáriusa a kath. egyház sorsának intézésére gyakorol, hitfeleinknek biztosítás és az ő kezeikbe tétessék le?

Továbbá arról van szó az autonómiánál, vajjon kívánatos-e, hogy azokból a jogokból is, melyeket ezidő szerint kizárólag a püspökök gyakorolnak az egyházi vagyion, az iskolák és az egyházi állások betöltése felett, egy rész az önkormányzati testületnek engedessék át?

S ha ez nem kívánatos, vajjon miért nem kívánatos, és mit tegyenek a katolikusok, nyugodjanak-e meg a tényleges helyzetben, a vagy egy új joghelyzetnek a megalkotására törekedjenek és meddig

terjedjenek ennek az új joghelyzetnek a határai?

Erre nézve irányítást kellett volna kapnunk mindjárt az autonómiai mozgalom kezdetén, akkor mindjárt tisztában lettünk volna e mozgalom céljával, feladataival és az attól várható eredménnyel. Akkor a kath. társadalomnak az autonómiáról való informálása könnyen ment volna, mindenki tudta volna mit várhat egyházunk ennek a fontos ügynek a szervezésétől és elérkezett-e már az ideje annak, hogy ez az ügy nyélbe ütessék, a vagy várjunk e még újabb 30 esztendő, a míg a katolikus közfelfogás, mely ezzel az ügygyel foglalkozott, jobban megéri s utat tör magának az illetékes tényezők rétegei közé.

De természetes, hogy ilyen irányítás-hoz erő és bátorság kell, mert a ki az irányító pálcát a kezébe veszi, az vessen számot azzal, hogy fent és lent egyaránt sok előítélettel, sok gyanúsítással, sőt talán ellenszegüléssel is fog kelleni szembe szállnia. Semmi sem oly nehéz, mint az emberek meggyőzése olyan ügyek állása és igazságáról, melyeknek szervezése a legkényesebb hatalmi érdekek körét érinti. Pedig a katolikus autonómia ilyen ügy. Azért erő és bátorság kell hozzá, szívláng, mely céltudatos tettekhez hevít, hogy azok tükrében mindenki megpillanthassa a tiszta tájékozódás irányait.

Ilyen szívláng hevítse a magyar Sion öreit, hogy beszélő tettekkel, az erő és bátorság nyelvén szólaljanak meg, valahányszor irányt kell mutatni az egyházi élet érdekei körül csoportosuló mozgalmaknak.

De azt mondtuk, hogy a mint a vallásnak, úgy a jognak is van lángnyelve. Ezen a nyelven legelőször a keresztény népek beszéltek, midőn az egyház emlőiből magukba szívott szabadságérettől lelkesítve, az emberi méltósághoz illő bánásmódot és polgárjogokat kezdtek követelni. Ez a nyelv mindig erő és hatalom volt a nép ajakán, a míg az a törvényes rend korlátai között maradván küzdött a jog-egyenlőség magasztos elvéért. Alkotmá-

Szolyvai, polenai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmulják a bilini, krondorfi és giesshüblí külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatnák: **köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gége bajok esetén.** Kiváló élvezeti és bor vizek. — Megrendelhetők az **uradalmi forrás bérleténél** Szolyván (Bereg.) **Nyitramegyei főraktár: FELSNER JON urnál.** Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

nyunk erejénél fogva a népjog ma is felemelheti hatalmas szavát és határozhat az országot kormányzó politikai rendszer felett.

S minthogy az uralkodó politikai rendszer, a szabadelvű párturalom, a nemzeti hagyományokkal, az egész keresztény világnézlettel és erkölcsi renddel ellentétbe helyezte magát, s ennek folytán az országot a hazafiatlan kozmopolitizmus áramlatába sodorta: Magyarország keresztény népe, ha megszólal a polgárjogok hatalmas nyelvén, nem mondhat mást, mint sujtó ítéletet ezen rendszer felett, a mely magára a népre is annyi nyomorúságot hozott.

Végre van lángnyelve a hazaszeretnek, mely igazsággal és joggal boldogítani törekszik a hazát. Ezen a nyelven először a keresztény nemzetek beszéltek, midőn megszeretve a polgárosodás áldásával gazdagított, nagygyá és dicsőségessé tett hazát, tilalomfát szegeztek az önérdék elé, s hirdetni kezdték a közérdeknek minden felett álló uralmát, ezt a lemondást és önmegtagadást követelő szent elvet, melyet már a pogányok jobbjai is tiszteltek, de melynek köztiszteletet, ideális erkölcsi fölényt csak a kereszténység tudott szerezni.

Hadd szólaljon meg tehát pünkösdi ünnepén a hazaszeret nyelve is, s hirdesse a közérdek szolgálatának kötelességét, melyen a haza jóléte és nagysága alapszik.

Szálljanak lángnyelvek reánk a vallás őrfokáról, a jog ormairól és a hazaszeret tüzhelyéről.

Választások és paktumok.

A paktumos Széll-kormány politikája hódítani kezd az országban, még pedig a főispánok között, a kik mint a kínai mandarinok az uralkodó kormányzellel szemben viselik a hivatalukat, s majd erőszakoskodnak, majd paktálnak, majd dolyfösködnek, majd hizelegnek.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Három lap egy népszámláló naplójából.

Irta: Reviczky Irma.

I.

Rózsa hónapban volt. A megyés püspök bérmauton járt. Ünneplőbe öltözött a mezővároska apraja, nagyja, hogy őt méltón fogadhassa. Lobogó díszet öltött a város. Ünnepre készült. És ünnepet ült a természet is. Sátoros ünnepet! Mert a hány rózsabimbó csak volt a rózsafákon, kivirtott mind és illatozott. A templom körül álló magas hársak is teljes virágdiszben pompáztak és kábitó illatot terjesztettek. Az utszéli akácfákon csak úgy fehérett a sok virág és a reggeli szellő lágy fuvalma szerte hordta az édes illatát, egyszersmind illatos akác-virág esőt szórva az úton sorfalban felállított fehérhúhás iskolás leánykákra.

Már kora reggel óta durrogott a mozsár, hirdette a főpásztor jövetelét. És megkondukt a harangok ércnyelve. Ekkor fent voltam a toronyban — hogy meglesve már messziről a püspök út fogatát — jelt adhattak a templom-téren összesereglett hívőknek — kémlelve néztem az akácfa keretű útra és az alattam elterülő városka

Most nálunk a paktumkötés az uralkodó kormány elv, természetes tehát, hogy a főispánok is ezt az elvet állítják a vármegyék kormányzó bölcseleg élére, s derűre-borura paktumokat írkodnak kötni a választásokra készülődő felekkel. Így a többi közt Sáros megyéből azt az érdekes hírt vesszük, hogy a megye főispánja, a ki mellesleg mondva, új ember, Széll Kálmán kreaturája, a vármegye 6 kerületét testvériesen meg akarta felezni, a mostani kormánypart hívei és Bánffyknak a gárdistái között. Széllnek az emberei azonban, a volt nemzeti pártiak nem elégedtek meg a felajánlott felerészszel, hanem a 6 kerületből négyet követeltek a maguk számára, minek folytán a tervezett paktum meghiusult.

Nem tudjuk Széllnek a beleegyezésével paktált-e a sárosi főispán, ha azzal, akkor Széll vagy nem akar a kormányon maradni az új országgyűlési ciklus alatt, vagy pedig liberális hajlamainál és elveinél fogva politikáját a Bánffy-féle rendszer keretei közé visszafejleszteni törekszik. Akármilyen legyen a dologban, az eddigi kilátások szerint Sáros megye választói gyönyörködhetnek majd a liberálisok küzdelmében, kik közül az egyik rész Széll Kálmánnak, a másik rész Bánffynak a címerpaizsát viszi a választási harcba. Két fél fog ott küzdeni egymás ellen, kik mind a ketten liberálisoknak és kormánypártiaknak fogják magukat vallani. Hogy mi legyen a különbség köztük, azt döntse el a sárosiak józan esze.

Nekünk különben az egész sárosi esethez édes-keves közünk van, de felhoztuk, mint a tényleges politikai helyzet egyik jellemző tünetét. És felhoztuk azért is, mert mint halljuk Nyitra megyének az intéző körei is azon török a fejüket, hogy a választókerületeket megosszák az új rendszer hívei és a Bánffyánusok között.

Csak hogy Nyitra megyében az ezidő szerinti vezető emberek Széll pártfeleivel szemben nem hajlandók elmenni az engedékenység azon határáig, a meddig ment a sárosi főispán. Értesüléseink szerint Nyitra megye 11 kerülete közül négyet hajlandók átengedni prononszirozott Széll-párthiveknek, ugymint a nyitrait, a vágvecseit, a privigyieit és a szeniciteit.

Nyitrán a volt nemzeti pártnak egyik tekintélyes vidéki tagját, neves agráriust szándékoznak felléptetni, a kinek azonban csak nagyon kelletlenül engedik át a kerületet: oly kelletlenül, hogy a nyitrai szabadelvű kör egyik frakciója, ennek a jelölésnek frontot csinál. Ez a frakció mult szerdán Janitsot, a jelenlegi képviselőt jelölte. Páros viaskodás van tehát itt is kilátásban a szabadelvűek között, melynek kifejlő-

désére kíváncsiak vagyunk. Vágvecsen, Privigyén és Szenicen részint dissidenseknek, részint egészen új embereknek, de határozott Széll-pártiaknak engedik át a teret. A többi 7 kerületben Bánffy hívei számára nyitják meg az arénát, a kiknél azonban kétféle kvalifikációt keresnek. Először azt, hogy ne nyilt, hanem csak titkos Bánffyánusok legyenek. Ez okból Craus Istvánt, az érsekújvári kerület jelenlegi képviselőjét, a ki a bukott hoppmester iránti szimpatiajának több alkalommal nyitlan adott kifejezést, végkép elejteni szándékoznak.

A másik kellék, melyet kvalifikációképp a nyitramegyei Bánffyánusoknál keresnek, az értelmi színvonalnak legalább az a magaslata, melyen maguk a megye vezetői állanak. Minthogy pedig ez a magaslat nagyon szerényen domborodik ki a szellemi élet nagy területén, elgondolhatjuk, milyen kevés erőfeszítéssel lehetne elérni azt a színvonalat, melyre az intéző körök a jövőendő Bánffyánus képviselőket fel akarják emelni. Mégis ebből a szempontból, mint pótolhatatlanul fogyatékosak a mostani Bánffyánusok közül hárman esnek kifogás alá, kiket új emberekkel cserélnék ki.

Ismét nem tudjuk, megnyerte ez a paktumterv Széll Kálmán helybenhagyását, csak azt az egyet konstatálhatjuk, hogy a nyitramegyei szabadelvűek számításaiba egy kicsit bele szól majd a néppárt is.

Azért nem is tulajdonítunk mi ezeknek a híreknek valami nagy fontosságot, s lelkünk rajta hogy jobban szeretnénk volna, ha mindezen hírek helyett elmondhattuk volna, hogyan vezették győzelemre a főispán ur és Janits Imre képviselő urunk a Nyitrán építendő törvénykezési palota ügyét, mely a városnak olyan fontos, mondhatni életbe vágó érdekeit érinti.

Ezt a győzelmet azonban már elsrathatjuk, a városi érdekek elbukott, de az egyéni érdekek újra diadalt ül. Nyitra pedig újra meg fog lapulni, fizetui fog egy épületre, melyivel a városnak kiszámíthatatlan károkat okoznak, megjubalja még egyszer Thuróczy Vilmost s mint a parancsolat újra szabadelvű képviselőt választ.

A ki magán segíteni nem akar, azon az Isten sem segíthet.

Megyei közgyűlés.

Mult csütörtökön május 23-án Nyitravármegye törvényhatósági bizottsága rendes tavaszi közgyűlését tartotta. A napirend előtt az elnököl-

kémény erdejére is. A hajnali eső gyöngyharmatja vörösre mosta a házak cserépszindelyes tetőzetét, s a felkelő nap aranyugára bearanyozta a zöld fák árnyából kiemelkedő kastély bádög-fődeles kupoláját. És vakítóan fehérítette a kinagasló kúrtók falait, melyekből ezüst füstoszlopok szálltak fel a tiszta légből. A torony tetején csicseregtek a fecskék és vidám csicseregésük halkán beleveggyült a harangok zajos giling-galango-zásába. Oh be szerettem volna én is ekkor fecske madár lenni és szárnyra kelni — és nyilsebesen áthatítva a verőfényes levegőt — csicseregve üdvözölni a szép nyári reggelt!... Azután pedig leszállani a házak ereszeré és meglesni az emberket a házuk udvarán...

Évek multak el azóta — és a miről mint kis fiu ábrándoztam — oda fent a toronyban — az némileg teljesebbbe ment.

Sorba jártam a házakat — de nem mint fecske madár — hanem mint népszámláló — és csak a hosszú téli kabátom két lebbentyűje emlékeztetett a fecske-szárnyakra, melyeknek híján voltam. Nem is aranyos napsugárban, de téli ködben, fagyos ködmenben népszámláláskodtam...

II.

Fő-ur porta küszöbét léptem át. Liberias szolga vezetett az előszobába, a hol a fal mentén

több piros bársonyos szék állott, leültem tehát én is az egyikére és vártam, míg a szolga a kastély uránál bejelent. Jó ideig kellett várakoznom, végre visszajött az inas és előttem kinyitott a fényes termek egész sorozata. Ezeket keresztül vezettek egy nagy vörös és arany-kárpitos terembe. Sűrű, nehéz redőkben hullott le a vörös peluche-függöny a magas boltíves ablakokról. Vörös damaszt selyemmel bevont mahagoni-kerevetek és zsölylyék álltak ide s tova, a tükörfényes parketre terített virágos szőnyegen. Óriási velencei tükörök veték vissza a terem pazar berendezését; a ragyogó kristály csillárokat s nagy japáni virágtartókban elhelyezett délszaki növények tarkán virító pompáját... A fehér márvány-kandallóban nagy bükkfa-hasábok pattogó tüzzel vigan égtek kellemes meleget terjesztve. A terem egészen üres volt, de a szolga intett, hogy csak legyek türelemmel, és az átelleni ajtóra mutatott, melynek portiereje leeresztve volt, de nem egészen, úgy hogy bepillanthattam a szobába.

Menyezetes ágy állott a kék és ezüst kárpitos szobában s ettől távolabb egy kék selyem peluche nyugágy. Azon ült finom sipkés szalagsokros pongyolában egy gyönyörű szőke aszszony... S mellette egy aranyodrónyos, kék selyemfüggönyös bölcsőben hófehér pólya finom

főispán meleg szavakban emlékezett meg a nemrég Meránban elhalt báró Weiss Pál biz. tagról, volt nyitrai országgyűlési képviselőről. Emléke a közgyűlés jegyzőkönyvében megörökítették, a gyászoló családnak pedig illő módon a vármegye részvétét fogják tolmácsolni. Miután hült tetemét f. é. június 3-án Kálazra hozzák és ott a családi sírboltba örök nyugalomra helyezik, azon a napon a megyeház ormán a gyászlobogó kitzendő.

Következik a napirend. 1. pontnak az alispáni felévi jelentés tárgyalása kerülne. De most láttuk, hogy a bizottságnak tagja Sporzon Ernő, ki eddig számos éven át ezen tárgyhöz az első szót, hogy miután az alispáni jelentés már napok óta nyomtatásban került a bizottmány összes tagjainak kezébe, tekintsek azt felolvasottnak és részletes tárgyalása az ülés végére halasztassék. Sporzon ur most hiányzott; nagy lett a zavar, helyettesről senki sem gondoskodott, néhány pernyi siri csend volt, és így dr. Kostyál a 13. nyomtatott oldalra terjedő jelentés olvasásához fogott, mire Vietórisz Miklós országgyűlési képviselő hamar felpattant ülőhelyéről és ajánlotta, hogy a jelentést tudomásul vegyék. Meg volt mentve a főjegyző legalább is egy órai olvasástól.

A napirend 2. és 3. pontja, kijelölő választmány alakítása és egy szolgabírói állásnak választás utáni betöltése szintén délutánra hagyott. A kijelölő bizottságba ezuttal Gáffor Elek, Lé-nárt Sándor, Szulyovszky Gusztáv, Vietorisz Miklós, báró Steiger Albert és Kochanovszky Pál választott meg.

Heves vármegye átirata a hazai ipar pártolása és a vámközösség megszüntetése tárgyában, az állandó választmány ugyancsak a nemzet ideáljának nevezi, de csak tudomásul veszi, mert az most nem időszertint, minthogy a két kormány egymás közt ezen ügyben 1907. év végéig terjedő szerződést kötött.

Heves vármegye átirata a m. kir. csendőrség bűnügyeinek a kir. bíróságok elé kívánt utalása tárgyában, az állandó választmány Heves vármegye átiratát tévesnek nevezi, mert ily formán a csendőrség kétféle bíróság alá tartoznék.

Bars vármegye közönségének átiratát a kincstári birtokra igényelt munkások szerződésének korlátozása tárgyában. Az állandó választmány csak egyszerűen tudomásul venni javasolja, mert munkások és szegény emberek szabadságát korlátozni nem lehet. Rudnay István nem fogadja el ezen javaslatot, mert szerinte csak Nyitra vármegyéről szólva, a privígyei és nyitra-zsámbokréti járásból évenként 15000 mindkét nembeli 14 éven felüli munkás szegődött el

az Alföldre, úgy hogy a felső járasok birtokosai és bérlői munkaerő nélkül maradnak, és földjeiket megmunkálni nem képesek, mert csak öreg, rokkant és munkaképtelen egyének maradnak otthon. A munkások legnagyobb részét az államkincstár veszi igénybe, de azzal nem gondol, hogy ezen eljárással az állami adóalap jóval leszall, mert a hol semmi sem termelhető, ott adót nem is fizethetnek, és kéri, küldjön ki a bizottmány egy helyismerettel bíró ad hoc küldöttséget a főbírákkal kiegészítve, és tanulmányozza a barsi átiratot, egyeztesse össze a tényekkel és tegyen véleményes jelentést. Az alispán ezt nem fogadja el, mert ez az egyéni szabadságba ütköznék, a munkás oda megy dolgozni, a hol jobban fizetik, miért dolgozzon ő a felvidéken sovány természetesen napi 2-3 korona napi bérért, ha az alföldön napi 6 koronát kap.

Dr. Janits elfogadja az áll. vál. javaslatát és azt mondja, hogy téves azon nézet, hogy a trachoma onnan hozatott a felvidékre. A megyei főorvos az ellenkezőjét bizonyítja, mert péld. a mezőhegyesi 60000 holdnyi kiterjedésű kincstári uradalmon, a hová a munkások legnagyobb része szegődik munkába. külön osztályoztatnak az egészségesekek és trachomások. Az utóbbiak az orvosi tudomány legmodernebb vívmányaival teljesen felszerelt épületekben nyerne orvosi gondozást. — Emődy József a kincstárt vádolja, hogy konkurenciát csinál a birtokosoknak, elviszi megélhetési módjának java részét. A latifundiumok és hitbizományok ezeket utánozzák a többi nagybirtokosok. legújabb példára, hogy egy fővárosi sok pénzű bank kibérelte a dunántúli hereceg Eszterházy-féle óriási birtokot, és nagy tömeg pénzzel neki fektet a munkásoknak, úgy alatta a felvidéki földbirtokosok és bérlők csak úgy nyögnek. Indítványozza, hogy feliratilag keressek a földmívelési miniszter, hogy a munkások évi mozgalmát valamiképp megszorítsa. — Dr. Kállai-nak sem tetszik ez a lefelé való vándorlás, hol az ottani munkásoktól a szocializmus tanaival megfertőzve vissza jönnek, kik aztán hazajövet itt terjesztik azokat a tanokat, melyektől eddig megóva voltunk.

Egy egész sereg községi és városi évi zárszámadás, költségvetés és mérleg következett most, melyre senki figyelt, mi a főispánt folytonos csengetyűzésre kényszerítette.

A gyermekmenhelyre, ha Nyitrán állittatik fel, a vármegye 123000 koronát szavazott meg.

A vármegyei székház átalakítására vonatkozólag az alispán azt tervezi, hogy a kellő intézkedéseket már most meg kellene kezdeni, nem

pedig akkor, ha a kir. törvényszék a vármegye-házról két év múlva kihurcolkodik. Mondja, hogy szállíttassék fei néhány jőnevű budapesti építész, hogy készítsenek terveket a megyeháznak kor és célszerű átalakítására. Dr. Kállai ellenzi ezen indítványt, mert a törvény szerinti általános pályázatot kell hirdetni s kívánja, hogy a nyitrai építésszek és vállalkozók ne legyenek kizárva. Az alispán nem osztja Kállai nézetét, mert ugymond nem új vármegye-ház építéséről van szó, hanem a réginek célszerű átalakításáról. Dicsérőleg elismeri, hogy a nyitrai vállalkozók, bár kevesen vannak is, a rájuk bízott feladatokat pontosan, a költségekhez mérten, teljesítik, de itt nem új építkezésekről van szó, hanem egy szobák és termek tömkelegéből álló épületnek falak tömeges kidobása és ujaknak máshol való emelése által a vármegyei hivatalok részére egy olyan megfelelő, célszerű helyiség építése, mely hosszú ideig változatlan maradjon, az ilyenhez a nyitrai vállalkozók nincsenek hozzá szokva (?), de nincsen kizárva, hogy a tervek kivételével egyiket vagy másikat nem lehetne megbizni.

A nyitrai közkórházban tüdőbeteg részére építendő pavilonra 82000 korona lőn megszavazva. Ugyancsak a nyitrai közkórházban alkalmazandó kórházi bábára 600 korona évi díj és kórházi ellátás alapított meg A privígyei trachoma járvány kórház céljaira 1000 korona és a nyitrai önk. tűzoltó-egyletnek 200 korona lett megszavazva.

A belügyminiszter a Nyitrán létesítendő baba-tanfolyamra vonatkozó leiratában értesíti a vármegyét, hogy mindenik hallgató számára eltartási díj címén 66 koronát, a tanfolyam vezetőjének pedig évi 400 korona fizetést engedélyez, hanem kívánja, hogy évenként legalább is három tanfolyam tartassék.

Az alispáni jelentés részletesen és egyhangulag elfogadtatott. Dr. Bosnyák Lajos jogász pedig szolgabírónak választott Nagy-Surányba.

Ujdonságok.

Személyi hírek. Özv. b. Weiss Pálné, szül. gróf Berchtoldt Mária urnő csillagkeresztes hölgy Bécsből kálazi birtokára érkezett.

Eljegyzés. Clementis Erzsike kisasszonyt, a nyitrai kath. felső leányiskola nemrég kitűnő növendéket eljegyezte Kálmán József ur Ar.-Maróthon.

Báró Weiss Pál †. Az aprilisban Meránban elhalálozott b. Weiss Pál, nyitramegye

esipkezetű fodrai közt aludt édesdeden egy rózsás arcú kis baba... Magas barna uri ember hajolt a bölcső felé és boldog mosolylyal szemlélt az alvó kicsikét...

A szoba közepén aranyozott lábú kis márványasztalkán két karos ezüst gyertyatartóban viaszgyertyák égtek, melyek közt egy arany feszület volt téve. És pókháló finomságú keresztelő fátyol volt az egyik szék támlájára vetve... ké-szülőben volt egy keresztelő... tehát ép jókor jöttem a népszámlálási ívvel...

III.

Szalmazsuppos alacsony viskóhoz értem. Egészen a városka végén volt, a küszöbét csak hajolva léphettem át, máskülönbem nem fértem volna az ajtó alacsony keretébe, mely olyan szűk volt, hogy egy koporsót csak bajosan emelhetek volna ki rajta. Egy kis bejárón át, egy félig nyitott ajtóhoz jutottam, a mely szegényes szobácskába vezetett. Ennek egész butorzata: két nyomoruságos fekhelyből, egy rozoga asztalból és egy hosszú falócából állott. Két kisebb pad is volt még a szobában, de ezekre most ránehezedett egy gyalulatlan fakoporsó két vége, s az egyik végét egy fekete egyszerű feszület díszíté, melyre rá volt téve egy dércsipe kis koszoru, fonyadt téli zöld-

ből... A másik végén pedig egy szál vékony gyertya égett...

A tűzbély hideg. A szűk szoba rideg és sötét volt, mert egyetlen ablakocskája is félig hóval volt telve és azért csak gyéren szórta a világot. Az egyik szegényes fekhelyen három gyermek összekuporodva nyomorgott. Didergett. Édes anyjuk — a kinek kiaszott kebelén megmelegedhetek volna még — ott fektűt hidegen a gyalulatlan fakoporsóban a szoba közepén... Ide tehát valamivel elkéstem a népszámlálási ívvel!

A szegényes szobácska egyetlen díszé és fényűzése egy kopott aranykeretű szentkép volt, a mely a Szűz-anyát ábrázolá... E szent kép előtt — almosan pislogva — égett egy kis olajmécses. Halvány fénye ott rezgett az öreg anyóka ráncos, bánatos arcán, ki buzgó imába elmerülten térdelt a Szűz-anyá képe előtt. Fonyadt orcáin végig gördűlt a köny...

„Irájátok fel a nyomort“... „Számáljátok meg a könnyeket“ — gondolám — és elhagytam nesztelenül azt a helyet, a hol a halál-angyala én előtttem járt. S hazamenet útközben elgondolkodtam az élet és a halál felett. Egy nagy bölcs (Bossuet) így írja le az életet: „Az emberélet úthoz hasonló, melynek végén feneketlen mélység tátong“. Erről ugyan már első lépésűnkél érte-

sítve vagyunk; de a törvény ki van mondva, s mi kénytelenek vagyunk folytonosan haladni. Örömet visszatérnénk: de nem lehet; mennünk kell. Valami lerázhatatlan súly, valami legyőzhetetlen erő vonz bennünket s kényszerít a meredek szikla felé sietni. Utunkban ezerféle baj s kellemetlenség fásaszt s nyomorgat, hagyján; csak a borzasztó mélység volna kikerülhető! Nem, nem; mennünk, futnunk kell: ilyen az évek sebes volta. Futunkban szakítunk néhány virágot — de ezek is rövidesen elhervadnak — gyümölcsöt, mely még izlésközben elenyészik. Merő csalódás!...

— A halál utunk egyetlen célja s elkerülhetetlen!...

Sziporkák.

Hizelgő.

A nagysága: Mit irjak a bizonyítványába?
A szakácsné: Csak azt, hogy én a nagyságánál hat hétig el tudtam maradni, — ez teljesen elég lesz!

Kényes helyzet.

Jogász (egy multság alkalmával, a házigazdához): Kedves nagybácsi, ha most nem hitelez nekem ötven forintot, hát minden vendégétől kölcsön kérek.

földbirtokos és volt országgyűlési képviselő hült porait június hó 3-án fogják szállítani a nyitrai Kálazra, hol 4 órakor a családi sírboltban tetetnek örök nyugalomra. — A megboldogult főúr, mint értesülünk, végrendeletében 2000 koronát hagyományozott a budapesti Erzsébet-szanaszatoriumnak. Sőt Nyitra városáról sem feledkezett meg, a mennyiben 1000 koronát hagyott a nyitrai keresztény nőegyletnek. A nyitrai megyeházon annak idején pedig nem tartották szükségesnek kitűzni a gyászlobogót, holott mint virilista és volt orsz. képviselő bizonyára megérdemelt volna annyi kegyeletet. — Az elhunyt még Kálaz községe szegényeinek is 500 koronát hagyományozott és a cselédséget is bőven jutalmazta végrendeletében, melynek végrehajtója sógora, csejthei Boróczy Lajos. A végrendeletben, mint értesülünk, a megboldogult báró a család ősi fészket, Kálazt teljes felszereléssel, a család egyedüli fentartójának, kiskoru Jenő fiának, többi tekintélyes vagyont pedig egyenlő részben négy kiskoru leányára hagyományozta.

Hírek a főegyházmegyéből. Buczkó János, radosói plébános meghalt élete 54. évében. — Helyébe Rovenszky István rendeltetett ki helyettesnek. — Ziskay Imre nagy-szelezsényi plébános a szőlgyéni plébániára helyeztetett át.

Kirendelés. Az igazságügyi miniszter a nyitrai törvényszékhez állandó vizsgáló-bírói helyettesül dr. Ehrenfeld Gyula, nyitrai tsvszeki bírót rendelte ki.

Kinevezés. Ronchetti Rezső, galgóczi lakos, a galgóczi járás területére tűzrendészeti felügyelővé, ifj. Tompa Jenő pereszlenyi lakos a vármegyei központba számvevőségi gyakornokká, Trepliczky Béla nyitrai lakos ugyanoda díjnokká, Marik Samu galgóczi telekkönyvi díjnok Orosházára irnokká, Dömény Zoltán illavai fogházi ref. lelkesz hason minőségben Lipótvárra, Illavára pedig Juhász Sándor hajduszoszlói segédlelkész neveztetett ki.

Fényes esküvő. A nyitrai irgalmas testvérek templomában, május 25-én, szombaton délelőtt fényes esküvő ment végbe. Piron Emil bányamérnök-igazgató örök hűséget esküdött Juhász Sándor nyitrai birtokos és bankigazgató bájós leányának, Ilonának. — Az esketési szertartást Markovics János nyitrai kanonok végezte Zongor József esperes, Hevera János és Czeizel Antal káplánok segédkezése mellett. A templom zsufolóság megtelt — ajtatokodókkal. Nyitra város előkelő társadalmának színe-java ott volt. Az esketés, minthogy a vőlegény belga, félig német, félig magyar nyelven ment végbe. Egyik megkért alkalmi tudósítónk a következőleg számol be a toaettekéről: Juhász Ilona, a menyasszony, fehér moiré velour. Juhász Sandorné, szürke popeline hímzés, és arany díszszel. Juhász Zsigáné, násszasszony, világos kek selyem csipke díszszel. Juhász Márta, koszorulány, rózsaszín selyem, gázzal. Rákóczy Margit, koszorulány, rózsaszín selyem, gázzal. Benkeő Józsa, csipke ruha, rózsaszín selyem aljjal. — A vőlegény tanuja dr. Rudnyánszky Béla orsz. képviselő, a menyasszony tanuja pedig Juhász Vince nyitrai járásbíró volt. Tegnap 24 személyre fényes estély volt a menyasszony szülei házában.

Érettségi vizsga. A nyitrai főgimnáziumban az elmúlt héten tartatott az írásbeli érettségi, a szóbeli vizsgát június hó 7-én és 8-án fog vegbemenni. A jelentkezők száma 30.

A nyitrai protestáns egyház tagjai templomuk alapja javára, június 5-én, a zabori Toitel-kertben táncvigalommal egybekötött tavaszi mulatságot rendeznek. Belepti jegy személyenkint 2 korona, családjegy 6 korona. Kezdeté este 6 órakor.

A „Turul“ elrepült. A városi tanács, mint iparhatóság végre valahára megemberelte magát és megküzdött a turullal. Feljelentés folytán megjelent a Turul nyitrai boltjában Vieszt Gyula városi főjegyző, mint kiküldött I. fokú iparhatósági biztos vezetése mellett Csernyák József és Guderna Béla iparhatósági megbízottak, hogy az ott felhalmozott cipőárúkról meggyőződjenek, honnan származnak és azonosak-e a bejelentett temesvári turul cipőgyár gyártmányaival. Pollák Emil az állítólagos cipőgyár fiók üzletvezetője nem szívesen látta a kiküldött bizottságot, és arra a

felszólításra, hogy mutassa meg az eladásra rakározott cipőket, Pollák elég merész volt ezt a felszólítást ignorálni, és kijelenté, hogy ő Nyitra nem ismer semmiféle iparhatóságot, melynek jogában volna üzleti titkaiba avatkozni. Ő nem ismer semmiféle ipartestületet és felhívja az urakat, hogy távozzanak, mert kénytelen lesz rendőroket hivatni. Vieszt főjegyző erre rendre utasította Pollákot, és figyelmeztette, hogy semmi erőszakot nem tűr, ő hivatalos kiküldetésben jár és jogában áll ellenállás esetén karhatalmat is alkalmazni. A zsidó még most sem engedett és a hazai cudar sajtót szidalmazta éktelen szavakkal, mely új iparvállalatokat tönkretesz és a hatóságok felülnek neki. Végre kijelentette Pollák, hogy ő semmiféle hatósági utasítást el nem fogad, ő csakis megbízójának tartozik engedelmességni, ki határozottan meghagyta, hogy semminemű hatósági rendeletekre ne adjon semmit, de mint magán személyeket szívesen látja a helyiségben akár mint vevőt, akár mint látogatót és készséggel megmutatja az uraknak az árut. Mire néhány pár cipőt bemutatott. Ezek saját bevalása szerint és az egész árukészlet mind az osztrák mödlingi cipőgyárban készültek és onnan kerültek ide, a temesvári cipőgyárhoz semmi közük. Volt a talpon egy kis vignetta ragasztva, melyen az áll, hogy mödlingi gyártmány, tehát nem is a temesvári cipőgyárból valók, a mint azt a firma-tábla a közönség megtévesztésére jelzi, de mely cég alatt a félvezetett iparhatóság neki iparigazolványt ki is szolgáltatott. A turul madár alakja pedig a talpba szintén be volt préselve, csak a feje hiányzott, mert az kivolt egytől-egyig vakarva. Délután utasítást kapott Pollák az iparhatóságtól, hogy a közönséget tévutra vezető Turul-féle címtáblát távolítsa el. Kedden hajnalban valóban eltűnt a madár, azonban délután ismét visszakerült, hanem beburkolva, fehér vászonnal bevonva, melyen „Mödlingi cipő-árú“ áll felpingálva. Miután pedig a mödlingi cipő-gyár az új című boltot még eddig be nem jelentette, a kereskedelmi lajstromba leendő bejegyzése végett a kir. törvényszéknél bejelentve nincsen, a cégjegyzés pedig a közjegyzőnél még nem lett hitelesítve, újabb megbüntetések várhatók.

Ingyenes hímzéstanfolyam és kiállítás. A múlt héten az Artmann-féle zeneintézetben megnyitott kiállítást és ingyenes hímzéstanfolyamot sűrűen látogatják. Hölgyeink és tanítványok egész serege tölti be a külön e célra berendezett termet. A Singer Co. varrógép részvénytársaságnak két szakavatott tanítónő nyújtja az ingyenes oktatást és valóban csodálatos a tanítványok előre léptetései. A kiállított hímzéseket és azon körülményt, hogy ezek varrógépen készülnek, hölgyeink nem tudják eléggé csodálni. Bejelentések az ingyenes tanfolyamra reggel 8 óratól este 7 óráig a tanteremben vétetnek fel, a hol most már a tanítványok munkái, melyek ezen tanfolyamról készítettek, betekintheők.

A nyitrai oltáregylet ajándéktárgyai. A nyitrai oltáregylet a múlt héten küldte széjjel a fiókegyletek szegény templomainak szánt ajándéktárgyakat, melyek az egylet ez évi kiállításán közszemlére voltak kitéve. Ezen ajándéktárgyak a következőképen osztattak fel: 1. Új-Besztercére küldött az egylet 1 fekete miseruhát, 1 ravatalterítőt, 2 oltárterítőt. 2. Nagy-Bittsére: 6 gyertyatartót, 3 vállkendőt, 2 dupla stólat, 2 miseinget, 1 fekete miseruhát. 3. Bossácára: 1 fehér unnepi miseruhát, 4 Csacára: 1 fehér miseruhát, 1 fekete vecsernye palástot. 5. Cabajra: 1 fehér vecsernye palástot, 1 fehér miseruhát. 6. Nagy-Divinára: 4 vállkendőt, 2 miseinget, 2 miseing-övet, 4 corporalét, 4 pallát, 6 kehelykendőt, 1 fehér miseruhát, 1 pár oltárpárnát. 7. A nyitrai Szent-Ferencrendieknek: 1 fehér miseruhát, 1 pár oltárpárnát. 8. Kiszuca-Ujhelyre: 1 unnepi fehér miseruhát, 1 ciborium köpenyét, 1 dupla stólat, 1 miseinget, 4 gyertyatartót, 1 pár kánonablát. 9. Kosztolnafalura: 4 oltárterítőt, 2 miseinget, 6 kéztörölt, 1 beteglátogatási táskát, 1 misekönyvet, 1 dupla stólat, 1 fehér zászlót. 10. Új-Krásznóra: 1 ravatalterítőt, 2 oltárpárnát, 3 oltárterítőt, 6 törölkendőt, 2 miseing-övet. 11. Felső-Marikóvára: 1 miseinget, 1 dupla stólat, 1 pár viola ministráns öltönyt karinggel, 3 Purifi-

catoriumot, 3 kéztörölt, 2 vállkendőt. 12. Mis-senre: 1 vörös vecsernye-palástot, 1 pár fekete ministráns öltönyt karinggel. 13. Mojthényba: 1 fekete miseruhát, 1 miseinget, 1 miseing-övet, 1 ciborium köpenyét. 14. Neszlusára: 1 pár vörös ministráns öltönyt karinggel, 1 misekönyvet, 1 dupla stólat, 1 karinget, 1 miseinget, 1 beteglátogatási táskát. 15. Papradnóra: 1 viola miseruhát, 1 antependiumot, 1 felső oltárterítőt, 2 alsó oltárterítőt. 16. Podszkálra: 1 fehér miseruhát, 1 miseinget, 1 pár vörös ministráns öltönyt karinggel. 17. Pruszkára: 4 ministráns inget, 1 ciborium köpenyét, 1 velumot. 18. Tókés-Ujfalura: 1 sekrestyés öltönyt karinggel. 19. Felső-Vadicsóra: 1 ravatalterítőt, 1 vörös sekrestyés öltözetet. 20. Vág-Ujfalura: 1 alamiznagyújtó perzelt, 1 pár vörös ministráns öltönyt karinggel, 1 oltárterítőt, 1 misekönyvet. 21. Viszkára: 1 fehér unnepi miseruhát, 1 pár oltárpárnát, 4 vállkendőt. 22. Zákopcsére: 1 fekete vecsernye palástot, 2 vörös zászlót. 23. Zliechóra: 1 viola miseruhát, 1 fekete vecsernye palástot.

Verekedés a „Turul“ miatt. Kedden délután Guttman Sándor biztosítási ügynök bement az immár Mödlingi cipőraktár helyiségébe és tréfásan üdvözölte Pollák üzletvezetőt: „Hát már elrepült a Turul?“ Pollák nem vette tréfának a dolgot, hanem rámondult, hogy takarodjék ki, és megfogta Guttman kabátgallérióját, hogy kidobja. Guttman látta rögtön, hogy ennek fele sem tréfa, hirtelen megfordult és Pollákot magától elterelte, de Pollák utána ment az utcára, hol hatalmasan arcul ütötte, úgy hogy ezen okmánynyal elment aztán Mérey Lajos ügyvédhez, kinek további eljárás végett ügyét átadta.

Döntés az igazságügyi palota kérdésében. Az igazságügyi miniszter által kiküldött végrehajtó bizottság, melynek volt a feladata, hogy a Nyitrai építendő igazságügyi palota számára a fapiac melletti telek helyett egy más, megfelelőbb helyet jelöljön ki, Czigler tanár véleménye alapján a miniszternek a már megvásárolt telket ajánlotta, minthogy a kombinációba vett más telkek az épületet több százezer koronával megrágitanák, mely költségösszeget a kincstár nem hajlandó elvállalni, a város pedig annak elvállalására teljesen képtelen. Így tehát mégis csak a fapiac melletti telken fog állani az igazságügyi palota. Halljuk különben, hogy a miniszter a jövő héten Nyitrra jön, hogy az építkezés iránt személyesen intézkedjék.

Feltűnést keltő elfogatás. Klinger Gyula a nagylapási Klinger-féle családi birtok kezelője állítólag birtokában volt sógora, dr. Klinger Zsigmondné, ki férjétől elváltan él — egy 30,000 koronáról kiállított váltójának. Klinger Gyula, ki Eiser Sándor nyitrai nagyszeszkereskedővel üzleti összeköttetésben van, ezen váltót ennek készpénzfizetés helyett átadta. Eiser dr. Klingernek bemutatta a váltót, ki annak kifizetését megtagadta, s perre kerülve a dolog, a nő esküt tett, hogy a váltó hamis. A váltóhamisítás gyanúja így Klinger Gyulára esett, a budapesti kir. ügyész Klingernek azonnali letartóztatását rendelte el, és ennek foganatosítására a budapest fővárosi állami rendőrfőkapitányt bizta meg. Ez utóbbi Bérczi Béla rendőrfőkapitányt és egy titkos rendőrt Nyitrra küldötte, kik hétfőn reggel városunkba érkeztek. Az előkészületek másnap estig tartottak. Kedden este Bérczi kapitány, Steiner Gyula nyitrai szolgabíró, egy detektív, 2 csendőrel és egy lakotossal Nagylapásra indultak. Klinger Otthon nem találván, beható házkutatáshoz fogtak. Nem volt az az asztal, szekrény, melybe Bérczi be nem hatolt volna, és nem volt az a darabka papír, vagy legapróbb tárgy, mely a kapitány kezén keresztül nem ment volna. Klinger, ki távol volt Lapásról, úgy látszik érezte, hogy feje felett függ a Damakles kardja, mert aznap két táviratot is menesztett Lapásra, vajjon „Nem történt-e semmi?“ S midőn Steiner Gyula szolgabíró táviratilag haza rendelte, Léváról rögtön megjelent és legnagyobb nyugalommal adta meg a kérdésekre a választ. De a ravasz zsidó csakhamar oly ellentmondásokba keveredett, hogy az elrendelt letartóztatását, s két esendő kíséretében szerdán éjjel után két órakor Nyitrra szál-

Ittották. Klinger otthon kérte magát őriztetni, de tekintve, hogy házában van a posta és táviró hivatal, kérését Steiner szolgabíró nem teljesítette. — Klingert, dacára, hogy rokonai teljes biztosítékot vállaltak a váltó erejéig, erős fedezet mellett Budapestre szállították.

Iskolatestvérek Nyitra-Bajján.

Dr. Tóth Károly úrményi orvos, megyénknek ezen lelkes fia, ki nyílt katolikus érületéről az egész felvidéken ismeretes, nagyobb szabású akciót indított meg előkelő körökben és megvette a volt nyitra-bajnai mentelep épületeit, s azokat az iskolatestvérek magyarországi anyaházául akarja átalakítani. Tervbe van véve, hogy az épületben az iskolatestvérek számára tanítóképezdét és esetleg internatussal egybekötött finóvöldét létesítenek. A terv kivitelében erősen kezére jár dr. Tóth úrnak Boll János ur, nyitra-bajnai plébános, ki annak idején a telepet Nyitrávármegyétől megvette. Az átalakítás még a tél bekövetkezése előtt megtörténik s akkor bővebben terjeszkedünk ki részleteire.

Vasut-ügy Nyitramegyében. A n. tapolcsányi—bossányi—trencsényi h. é. vasut munkálatai oly arányban haladtak előre, hogy a pálya megnyitása f. év augusztus havában várható. A jelen évben előmunkálati engedélyt kaptak: Gábor Ignác és Lee Arthur mérnökök budapesti lakosok a zsitvavölgyi h. é. vasut Zsitvafődemes állomásától Hull. Rendve és Szence irányában Füssig vezetendő nyomtávú h. é. vasut; Jarsinger Jakab budapesti mérnök a máv. vágyuhelyi állomásától A.- és F.-Bottfalú, Lubina, Ó-Turá és Poradje irányában Miavaig vezetendő rendes nyomtávú gőzmozdonyú h. é. vasut.

A képviselőválasztások. Az újabb értesülések szerint, s a jelen országgyűlésen még elintézésre váró anyagnak mennyisége után ítélve, beavatott körökben úgy tudják, hogy a képviselőválasztások alig történhetnek meg október előtt. Van tehát még idő a készülődésre, de azért nem felesleges dolog szakadatlanul szem előtt tartani ezt a fontos ügyet.

Az egyetemi segély-akció. Az egyetemi kör a szegénysorsú egyetemi hallgatók tandíjára 5870 korona 20 fillért gyűjtött. Ebből tandíjra kifizetett 3889 korona 44 fillért. Az 1980 korona 76 fillér maradványt, valamint a veszprémi káptalannak utólagosan érkezett 200 koronás adományát elhelyezték az egyetem központi irodájában, hogy a jövőben hasonló célra felhasználhassák.

Uj pápai emlék-érem. Marschall bécsi éreöntőt, ki a királynak 70-ik születésnapja alkalmából készült ermeket öntötte, mostanában meghívták Rómába, a végből, hogy a pápa arcképét is elkészítse. Marschall az első, kinek XIII. Leo ilyen célból modellül fog ülni. Az érem a jubileumi év emlékére készül.

Edison új akkumulátora. Rövid időközben érkeznek Edison műhelyéből a sürgönyök, melyek mind újabb és újabb találmányait hirdetik a nagy felfedezőnek. Legutóbbi hír jött arról, hogy Edison olyan villamos akkumulátort talált fel, a mely harmadfél-szer nagyobb kapacitással bír, mint az eddigi elektromos akkumulátorok, bár a súlya nem nagyobb.

Katonai léghajóut. A Wien nevezetű katonai léghajó mult penteken délután Bécsben három katonatiszt szállt fel, a kik 3 és fél órai sebes hajókázás után Miava táján a környékbeli lakosok nagy bámulata között ereszkedtek le és szerencsésen földet értek.

Képviselő-jelölés. Nagy-Bittsén f. hó 20-án tartott a neppárt jelölő értekezletet, melyen, miután Major Ferenc és Molnár János, közbejött akadályok miatt meg nem jelenhettek, a központot dr. Ernszt Sándor titkár képviselte. Ez küldetésének több rendbeli célját előadva, Szteszkál József c. kanonok vette át a szót és beható indoklás után a központ figyelmét Teszelszky József dr.-ra irányítván, a titkár s a jelenlévők osztatlan helyeslése között neki ajánlotta fel, illetőleg őt kérte, hogy a bírtsei kerületben a jelöltséget elfogadja. Az ő személyének a jelölése a mily előrelátó, ép olyan egyszerű

választás volt. Mert Teszelszky József dr. személye, egénisége már maga is fél győzelem. Csak azt kívánjuk, hogy a papság között legyen meg az egyöntetű eljárás, mi több: a közjótól eltekintve holmi ürügyek alatt ne tartsák magukat távol a tevékenységtől. Szeretjük remélni, majd ha kenyerszegésre kerül a sor, hogy ki-ki férfi becsülettel színt fog vallani. Isten velünk!

Egy házassági ügy. A lapunk mult számában „Kibekítési tárgyalás házassági ügyben” cím alatt megjelent hírünkre vonatkozólag az abban említett tényállás helyreigazítása céljából közlik velünk, hogy a szóban forgó nő, a kiről azt irtuk, hogy anyjának unszolására hagyta el a férjét, elviselhetetlen rossz bánásmód miatt volt kénytelen anyjához menekülni s férje ellen a válópert megindítani. A kibekítési tárgyaláson pedig — így mondja forrásunk — nem békült ki férjével, a ki ellen az egyházi fórum előtt is a válási keresetet a thoro et mensa folyamatba teszi, mert a felek között a békés együttélés reménye ki van zárva. Ezzel ezt az ügyet, melyet különben csak a hírszolgálat teljessége kedvéért tettünk szóvá, lapunk hasábjain befejeztük.

Pöstyén fürdőt a lapunkhoz beküldött utolsó. május 18-áról keltezett névjegyzék szerint 615 vendég látogatta.

Az a bizonyos kényes közönség.

Szükséges volt már nagyon olyan egyenes és bátor szó, mint a minővel Hornig püspök minap a szent István-társulat nagygyűlésén a katolikus olvasó publikumnak azt a részét jellemezte, mely nagy kegyesen előfizet egy-egy katolikus sajtótermékre, de azután ezzel a sajtóval szemben olyan igényeket támaszt, melyeket halandó ember nem képes kielégíteni. Elvárja és követeli, hogy az a sajtó soha semmiben ne tévedjen, egy mákszemnyi hibát el ne kövessen, mindent tudjon, mindig az előfizető tévmentes felfogása, ítélete és legfinomabb gusztusa szerint írjon, a személyes kultusz terén a sok hosszú című, kifejezhetetlen és megnevezhetetlen rangú és méltóságú úr előtt gilisztává görbülve udvaroljon, az egyéni gyengeségeket leplezze, a hiúságoknak hizelegjen, a nagy-ravágyásnak szokszor nemtelen, gonosz aspirációit dícséretekkel, vásári reklámmal előmozdítsa. Hát a katolikus sajtó ezen kedves barátainak és jóakaróinak némi felvilágosítására, ha ugyan agyvelejk a világgóság szikráit még felfogni képes, lenyomatjuk mi is Hornig báró okos, férfias szavait, a mint következnek: „A katolikus olvasó közönség — tisztelet a kivételeknek — néha igen különös s mindenképp felett a saját maga írói iránt nagyon is kényes egy közönség. A legcsekélyebb, említésre sem méltó hibát vagy tévedést, melyek felett más táborban már csak a szoros összetartás kedvéért is, egyszerűen napirendre térnének, nemcsak észrevesz, de a legnagyobb felháborodással el is ítél; egy-egy véletlenül nem tetsző cikk miatt pálcát tör a lap felett s ott hagyja; unalmasnak, elmaradottnak mondja, mert mások állítják róla, a mik, vagy a kikre bizonyos babonás félelemmel tekint, mint a galamb a kigyóra, mely őt elnyelni készül s e babonás elmerevedésében csak oda néz, csak oda hallgat, mert neki tudnia kell, hogy „mit mondanak ezek”, de a mit a saját lapja felel rá, azzal nem törődik, mert azt hiszi, úgy is tudja s nem veszi észre ez tisztelet olvasó közönség, hogy e bámulás közben szellemvilága lassankint átvedlik olyanná, a mely minden, csak katolikus nem”. Hálával adózunk Hornig püspöknek e szavakért s kívánjuk, vajha e nyomtatékos szavak utat találnának mindazok lelkeihez, a kik rászorulnak arra, hogy saját táboruknak a küzdelmeit méltányosabban ítéljék meg.

Az erdőmunkásokról szóló törvény május hó 1-én lépett életbe mely lényegében hasonló a víziut- és vasutépítésnél alkalmazott munkásokra vonatkozó törvényhez, csak ott tér el, ahol az erdei munkások különleges viszonyai ezt indokoltá teszik. A törvény, munkásra és munkaadóra egyenlő pénzbüntetést ró. Intézkedik arról, hogy merészeknek a megfelelő szokásos hiteles mértéket és eszközöket kell használni. A munkabért

filléryi pontosságig ki kell adni. A munkások munkabéret szeszkes italokkal vagy árucikkkel egészben vagy részben megváltani, abból bárki követelésének fedezésére bármit levonni, a munkásokat arra kötelezni, hogy élelmi, élvezeti, ruházati cikkeket, ugyszintén eszközeiket a munkaadónál, vagy általa kijelölt egyénnél vásárolják, valamint a munkásoknak adott előleg, kölcsön, vagy szállítási költség után kamatot szedni, vagy ezek értékéről váltót venni, tilos. Utalványnyal, bárcával, vagy jeggyel fizetni nem szabad. A vállalkozó felelőssége is meg van állapítva, aki a munkásoknak a szerződésből eredő követeléseit közvetlenül akkor is felelős, ha a munkásokat nem ő, hanem személyzete, vagy az alvállalkozó alkalmazta volna. Az a vállalkozó maga, vagy intézkedésre jogosított megbízottja, a ki két éven belül két ízben jogerősen elítéltetett, a földmívelésügyi miniszter rendelkezésével az állami törvényhatósági és községi munkavállalatokból kizáratik. A rendelet életbeléptetésétől számított nyolc héten belül az erdei munkásoknak igazolványt kell kiváltani.

Nyitra-Ujlakon f. hó 20-án tartott meg a zárvizsga. S ez alkalommal a község intelligenciája élen a földes ur, gróf Esterházy János kedves nejével egyetemben végig hallgatni türelmes volt az apróság helyes feleleteit. A magyar nyelvben jó előmenetelt tanusított 7 tanuló s azok tanítóit: Skoff Gézát és Csehák Ottiliát összesen 200 korona jutalomban részesítette. Sok ily derék iskolabarát adjon az Ur Isten hazánk! — Az iskolaszék megbízásából e helyen is kötelességemnek tartom ő méltóságainak úgy tanítóink, mint tanulóink, valamint községünk összes lakói nevében halás köszönetemet nyilvánítani. Nyitra-Ujlakon, 1901. évi május 21-én. Dr. Steinhöfer Gyula plébános, iskolaszék elnök.

A nyitrai oltáregylet a csacai templomnak egy fehér casulát s egy fekete pluvialét ajándékozott, a miért is halás köszönetet mond ez uton is az elnökségnek *Terdy Ignác*, csacai prépost, esperes-plébános.

Hol dohányoznak legtöbbet? Sehol annyit egész Európában, mint Ausztria-Magyarországban, a hol a legtöbb erős dohányzó van. Érdekes statisztika jelent meg nem rég arra nézve, hogy melyik államban fogyasztanak el fejenként legtöbb dohányt. E szerint Spanyolországban fejenként egy font dohányt füstölnek el, Olaszországban 1.28 fontot, Angliában 1.38-at, az orosz 1.82 font dohányt pöfékel el, a dán 2.24-et, Skandináviában 2.29 font esik egy személyre, a német 2.40-et füstöl el, Ausztria-Magyarországban pedig egy személyre 2.73 font dohányt esik fejenként.

Emberölés. Sándorfon e hó 17-én Hlavaty nevű parasztleány találkozott Vanyek Pál nevű legényével és ok nélkül pofon ütötte az utcán. Vanyek hazarohant és elhozta atyjának, ki éjjeli őr alabardját s vele akkorát ütött Hlavaty fejére, hogy az nyomban összeesett és eszméletét vesztette s 6 órai kínlás után kiszüvedett. A törvényszéki boncolás kiderítette, hogy az agyonütött legény koponyája több helyen volt megrepvedve, mi a halált előidézte. Őka: Keresd az asszonyt!

A vágbesztercei hitelszövetkezet május hó 19-én tartotta ez évi rendes közgyűlést. Alakuláskor 1897. marc. 22-én tagjainak száma 93 volt. 1900. december 31-én 600 teszt ki, 1050 jegyzett üzletrészszel. 1900. évi január elsejétől dec. 31-ig 25843 kor. 90 fillér lett az üzletrészekre befizetve és 46508 kor. 38 fillér betétet kezelte. A tagoknak 74113 kor. kölcsönt nyújtott, erre a központból részükre nyitott hitelből csak 2140 koronát vett igénybe. Tiszta nyeresemény 1333 kor. 46 fillér, abból az 1899. évi dec. 31-ig befizetett üzletrészek 5%-os osztályokra 817 kor. és 25 fillér fordított, az egy megüresedett igazgatósági helyre Ruzsicska Tamás egyhangulag lett megválasztva.

A viharágyúzás és a kései fagyok. Ha nem is gyors tempóban, de mégis csak alkalmazásba vetetnek Magyarországon is a viharágyúkkal való kísérletezések. Most már nálunk is vannak számosan, akik arról gondolkoznak, hogy nem lehetne-e a viharágyúkat a tavaszi fagyok elleni védekezésnél sikerrel felhasználni? Hisz

tudjuk, hogy a hajnali órákban a tökéletes szélesednek, a legkisebb légáramlat is teljes hiánya előzi meg a dér beköszöntését, míg egy kis fuvallat rendszerint elegendő, hogy többé a fagy kárt ne tehessen. Közelfekvő tehát a feltevés helyessége, hogy viharágyuzással — mely jelentékeny megrázkódtatást idézi elő a levegőnek — a tavaszi fagyokat megelőző szélesedést légfűlámzások létrehozatala által meg lehetne törni, illetve oly légáramlatot előidézni, mely azután a fagy beköszöntését megakadályozza. De nálunk ez irányban még kísérletek — tudomásunk szerint — eddig nem történtek és így hazai tapasztalatok, fenti feltevés helyességének megerősítésére, rendelkezésünkre nem állanak. Olaszországban azonban tavaly *Bolbi d' Asti* Emil gróf több ízben kísérletet tett a fagy elhárítására, még pedig — a lapok közlése szerint — jó sikerrel. Az első kísérleteket 1900 március 6-án valmanarai birtokán két vízszintesen felállított ágyúval végezte. Husz lövés elegendő volt megakadályozni, hogy a lövések irányában elterülő földszávon a fagy kárt tegyen, míg a szomszédos földön gyenge dér volt észlelhető. Másnap még nagyobb fagyra volt kilátás és ezért újra 15 lövés tetetett az ágyúkból, melyek 500 m.-nyire voltak egymástól elhelyezve. A hatás az volt, hogy a lövések által érintett felületen csak harmat jelentkezett, míg a szomszédos földeken határozottan dér lehetett konstataálni. Még eklatánsabb volt a március 31-én végzett kísérlet. Míg ugyanis az egész határban a fagy mindenütt igen jelentékeny kárt tett, addig csak egy kilométer hosszú és 250 m. széles földterületen — melyet két ágyúnak a lövései védtek — nem volt semmiféle fagykár konstataható. Szintugy jól sikerült egy április 3-án végzett kísérlet is, melynel a viharágyuzás szintén sokkal hatásosabbnak bizonyult, mint a fűstölés. Marangoni tanár, ki fenti kísérletekről beszámol, megjegyzi, hogy nézete szerint egyéb tudományos magyarázat híján a leírt tényeket a levegő megrázkódtatásának kell betudnunk, és ez esetben a függélyes lövések ugyanolyan jó szolgálatot tesznek, mint a vízszintesek.

Hogyan kezeljük a palack-sört?

Miután a meleg időszak közeledik, a palack-sör, ha nincsen jól kezelve, könnyen megtörik. Szem előtt kell tehát tartani a következőket: Először, soha nagyobb készlet ne rendeltesék, mint a mennyi 8—12 nap alatt elfogy. Másodsor, a sör azonnal kiváltandó, mert a vasuti raktárak ropant melegek. Megérkezésekor nem szabad rögtön jégre tenni, hanem lassan kell a sört lehűteni, mert a hirtelen hőváltozás folytán könnyen megromlik.

Szabadalm. viharmentes homlokzathfestéket szállít Kronsteiner Károly es. és kir. kizárólag szabadalmazott homlokzathfesték gyára Bécs, Hauptstrasse 120. Ezen épületfesték úgy szépségénél, alapszínénél, esőben is színtartóságánál és szaporaságánál fogva a legjobb és legolcsóbb gyártmány. E homlokzathfesték 40 különböző mintában poralakban kgrmonkint 16 krtól feljebb kapható.

Közgazdaság.

A baromfitenyésztés a legjövedelmezőbb foglalkozás. Olvasva a mult évi hivatalos statisztikai kimutatást, látjuk, hogy hazánkban a lefolyt évben 72 millió korona értékű baromfit vittek ki. Tehát a kivitt és a külföldi nagy piacokon értékesített baromfiért, tojásért és tollért több pénzt kaptunk, mint a kivitt buzatermékekért, ki hitte volna ezt csak pár év előtt is, hogy baromfitenyésztésünk oda fog fejlődni, hogy ősi foglalkozásunk legszámottevőbb termelési ágában a kivitelünket pénzértékben túl fogja szárnyalni. Pedig az így van, ez megdönthetetlen tény. A kereslet baromfi és ezek termékeit képező elemi és használati cikkek iránt folyton fokozódik, a mi annyit jelent, hogy baromfit okszerűen tenyészteni, egy meghatározott és jól átgondolt irány szerint, minden kapkodás és kísérletezés mellőzésevel, igen érdemes, sőt a legjövedelmezőbb foglalkozás. Minden kétséget kizáró dolog, hogy hazánk baromfitenyésztésének gyors fellendülésénél igen lényeges szerepe volt a Hreblay Emil kir. állattenyésztési felügyelő által irt és több, mint 10.000 példányban kiadott és igen kedvelt baromfitenyésztési szakmunkáknak, melyek közül különösen a „Tyuktenyésztés” és a „Pulykatenyésztés” tárgyaló kiváló két műre

hívjuk fel tisztelt olvasóink figyelmét. E két munka egyenként 2 korona beküldése ellenében kapható a m. kir. állami baromfitenyésztő-telep kezelőségénél Gödöllőn.

Hogyan védekezhetünk a hereuntság ellen? Gyakran merül fel a panasz, hogy olyan talajokon, melyeken a here éveken keresztül sikerrel volt termelhető, a termelés mennyisége egyszerre megapad, sőt az is tapasztalható, hogy a fiatal here az első év őszén egészen kifogástalan, de már a reá következő tavasszal silány fejlődésű s ennek következményeként rossz kaszálást ad. E jelenségre legtöbbször azt szokták mondani, hogy a föld hereunott; pedig a valóságban ezen állítás nem mindig állja meg helyét, mert hiszen a here silány fejlődését, fejlődésében hátramaradását oly okok is előidézhetik, melyek a hereuntsággal semminemű összefüggésben nem állanak. Ilyen ok pl. az arának nagy mennyiségben jelenléte, egyes kárteknő rovaroknak fellépése, növényi betegségek stb. Hereuntságról csak akkor beszélhetünk, ha egyébként kedvező termelési viszonyok között, a here fejlődésében visszaesés csak a második esztendőben mutatkozik, ellenben az első évben növekedése kitünő. Ilyenkor a baj oka, vagy az altalaj tápanyag hiányában keresendő, vagy abban, hogy a here egy és ugyanazon talajra rövid időközben került vissza, mert ha az első évben még csekély gyökerzetű fiatal here szabályszerűen növekedik, úgy biztos jele az annak, hogy a talaj felső rétegében a növekedéséhez szükséges táplálék elegendő mennyiségben van jelen. Köztudomású azonban, hogy a here gyökerzetét a második esztendőben már a föld mélyebb rétegeibe bocsátja, sokkal mélyebbre, mint a meddig normális viszonyok között az adott trágya alkotó részei eljutnának. Ha már most a here minden negyedik vagy ötödik esztendőben egy és ugyanazon helyre kerülne, ezen időhöz — különösen kedvezőtlen altalaj mellett — sokkal rövidebb, semhogy az altalajban annyi tápláló anyag jöjjön oldatba, mint a mennyi a here erőteljes növekedéséhez okvetlen szükséges; a here gyökerei nem találhatják tehát annyi tápanyagot, hogy a második esztendőben dús növényzetet fejlesztve jó kaszálást adhassanak. Ismerve tehát a hereuntság okait, nem lesz nehéz az ellene való védekezési módot is megtalálni. Az egyik védekezési mód a herének a vetésforgóban celszerű elhelyezésében áll, a másik pedig az altalaj erősebb trágyázásában. Az előbbinek eleget teszünk akkor, ha hat éven belül a herét ugyanazon helyre nem hozzuk vissza, az utóbbi cél elérésére pedig hatatos eszközünk a műtrágya; s e végből már esetleg a here előveteményét, de még inkább magát a hereföldet a vetés előtt foszfor és kálium műtrágyával trágyázzuk meg s azokat alászántjuk, hogy a tél folyamán a föld mélyebb rétegeibe mosassanak.

CSARNOK.

London.

Az őskori hagyományok óriás városokról beszélnek, mint a büszke Babylon, a száz kapujáról híres Theba. Még most is megdöbbenve állunk romjaiknál, melyek egykori fény és nagyságukról regélnek. Athene és Róma már csak árnyéka az egykori nagyságnak, és az óriás városokon Észak-Amerikában, melyek mint a gomba, ugyszólván egy nap alatt bujnak ki a földből, még mindig meglátszik, hogy ujak és nem készek.

London az az óriás, mely terjedelmre és lakóinak számára nézve valamennyi várost felülmul. S habár előbb azt állították, hogy Peking versenyez vele, újabb adataink bizonyítják, hogy ez állítás nagyon tulzott.

Az, amit mi ma Londonnak hívunk, nagyon relativ fogalom, mert az a városok és falvak százaikat foglalja magában, melyeket ez a telhetetlen óriás idővel felfalt, s még mindig új rablásra tárja ki kapzsi karjait. Vannak most a mérhetetlen háztengerben helyek, melyeknek elérésére közel egy napra volt szükség még csak egy emberöltő előtt és ma ben vannak a városban, melynek lakóinak száma messze túlhaladja az öt milliót.

A tulajdonképen vett London a City, igen kicsi város, mert nem több egy négyszög angol

mérföldnél (körülbelül 2 és fél □ kilométer), tekintve azonban terjedelmét, a világ leggazdagabb helyének mondható. Minthogy egészen a világkereskedelemnek van szentelve, tulajdonképeni lakosainak száma csekély, míg az üzleti órákban százezerekre rug. Alig lakik ott valaki s hétköznap reggel és este-felé mégis valóságos népvándorlás tart ott be és ki a Cityből. A harmadfél kilométernyi kis terület évi 48 000 000 frt házbért képvisel és az egész város óriás adójának egy hetedét fizeti.

A City egykori várfalait és kapuit már rég megemészttette az idő vasfoga, a sáncoknak csupán egy kis töredéke a római időkbeli dacol még az idővel, melyet nagy figyelemmel gondoznak.

A Citynek saját külön közigazgatása van, s habár alá is van vetve az ország törvényeinek, mégis államot képez az államban, mert nem csupán kiadásait és bevételeit kezeli, hanem van külön rendőrsége, sőt külön katonasága is, az u. n. city-milicia, mely a city hatóságának van alávetve. Ezen mesés gazdagságú várost a polgárok kebeléből választott bizalmi férfiak és szenátorok (aldermen) kormányozzák, kik ismét saját kebelükből választják fejöket, a londoni lordmayort. A lordmayor a City királya, ki habár idővel sok kiváltságát elvesztette, mégis igen nagy jogokat gyakorol. Mondják, hogy az egyik király halála után és a másik trónralépte előtt élet és halál ura.

London többi részeinek kormányzása (mintegy 448.000 hold vagyis 700 □ angol mérföld) az ősidőkből maradt hatóságok kezében van, habár újabb időben történetek intézkedések, melyeknek az a céljuk, hogy Londont egy kalap alá hozzák. Letesült az ugynevezett „the County of London Council” hatóság, melynek feladata a hat különböző megyében fekvő London városát „the County of London” név alatt egy megyévé egyesíteni. Legnagyobb akadály még a közadókban van, melyek a régi hatóságok kezében vannak. A gazdagabb városrészek ugyanis szegény-adó címen ugyszólván semmit sem fizetnek, míg a munkásosztályok lakta városrészek aránytalanul óriásilag vannak e tekintetben megadóztatva. Igaz, hogy ez arány némileg kiegyenlítettik az által, hogy a gazdagabb városrészekben jelentékenyen drágábbak a lakások.

Olyan városban, melynek lakossága — nem számítva a véletlenül jelenlevőket — öt millió sűrűn egymás hátán lakó embert számlál, nagyon természetes, hogy a szélsőségek mindenütt találkoznak, pazar gazdagság lépést halad a leginségesebb nyomorral. A proletár-kérdés megoldása, mely mindenütt éget, legjobban égeti a londoni hatóságot. Szerencse, hogy a jótékonyág erénye az angol különös jellemvonása. Erről tanuskodik a számos kórház, mely, mind a hány van, önkényes adományokból tartatik fenn.

Azt hihetné az ember, hogy az ilyen óriás városban a szenvedés és betegség is óriási módon mutatkozik. Igaz sok van abból, de azért egészségi szempontból London messze felülmulja a világ valamennyi fővárosát. A hivatalos jelentések szerint 1000 lakosra évenként 174 halálozás esik s még ez is sok, mert ritkán haladja felül a 16-ot. Londonnak folyton változó nedves klímája tehát nem lehet káros az egészségre, kivéve a tüdő és mellbetegeket, kikre nézve biztos halál.

Ezt a kedvező közegészséget igen nagyban segítik elő ama nagyszerű parkok és számtalan nyílt és jobbára ősi fákkal beültetett terek, melyekbe a közönség mindig szabadon bemehet s melyeket joggal London város tüdejének hívják. London városának belső területén 230—240 ilyen kisebb-nagyobb park van, melyek 21000 holdra rugnak összesen. Ugyszólván az egész Londont körül lehet járni, bent a városban, a nélkül, hogy az ember kilépne a legnagyobb gonddal ápolat parkok és kertekből.

Kezdjük pl. a Themse-nél a város délkeleti

rezében, azonnal ben vagyunk a St. James ligetben (93 hold), ehez csatlakozik a számos politikai gyűlésről híres Hydepark (360 hold); tovább nyugat felé a Kensington-kert (274 hold). Északkelet felé van a kisebb terjedelmű Greenpark, mely a ligetek legnagyobbikával, a Regentsparkkal áll összeköttetésben (472 hold).

Kívül pedig egész London városát könnyen elérhető távolságban szépen erdősitett földrészek, úgynevezett Commons veszik körül, melyek örök időkre a közönség szabad használatára vannak biztosítva.

London óriási kiterjedéséhez van mérve közlekedése is, mely sehol sem oly jó és olcsó, mint itt. Vasutak a házak felett, a föld felszínén és alatt két egy központ körül futó körben övezik át a várost és bocsátják ki ágait minden irányban, úgy hogy alig van nagyobb utcája, melynek nem volna vasútja. London városában majdnem 1000 állomás van, melyek közül a Broad-Street Station és a Waterloo Station naponként 700 illetőleg 730 vonatot indít el. Az utasok száma ez utóbbi állomáson egy ünneppon, és csakis a reggeli órákban 81229-re rugott, kik 72000 frtot fizettek.

Azonkívül minden irányban lóvonat közlekedik s még 16000 bérkocsi áll a közlekedés rendelkezésére. S mégis mindig az a panasz, hogy a közlekedés hiányos, s nem mulik el esztendő, hogy újabb és újabb vasuti vonalak ne létesüljenek, melyek, miután a tér iszonyú drága, majdnem kivétel nélkül a föld alatt futnak. Vilamos pályája Londonnak csak egy van, hossza 4830 méter, de már is 6 új tervezet van a parlament előtt.

Még felmerül a kérdés, miként lehetséges e milliókat élelmezni? A kis Angolország annyit sem termel a menüi fővárosának élelmezésére szükséges, s az angol kénytelen ezt is külföldről hozatni. Jellemző, hogy élelmezési szempontból mennyire van utalva Anglia más nemzetekre, Moltkenek mondása. Egyszer Albionban felmerült a terv, hogy partjait meg kellene erősíteni. Megkérdezték Moltket, hogy vajjon tud-e Angliába vezető utat. — Olyat, melyik bevezet akárhányat, de a melyik kivezet, egyet sem, mondá a nagy hadvezér. — T. i. az ellenséges hadseregnek éhen kellene vesnie, mert ott semmit sem talál.

Az egész világnak kell hozzájárulnia, hogy az óriásnak telhetetlenségét kielégítsék. A hajóknak ezrei szállítják a gabonát Oroszországból, Californiából, a dunai tartományokból, Jüdiából, míg Magyarországot, Német hon és Hollandia kész lisztet hoz. Az angol tudvalevőleg nagy husevő; ebben a cikkben szintén különböző országok jönnek segítségére. Az Argentina köztársaság, Észak-Német hon, Dánia és Spanyolország száz ezrekben küldi az élő ökröket, és Új-Zealand milliókban a levágot birkát megfagyott állapotban. A központi vásárcsarnok naponként 1005 tonna friss húst szállít, sőt egy napon 2935 tonnára rugott a bevétel. A billingsgatei nagy halpiacra 127,000 tonna hal jutott. Mindennemű főzelék, gyümölcs, még virág is jön Franciaország, Algier és Spanyolországból. Tömegtelen sok tojást hoznak be a városba, némelyik évben az egy milliárd és 200 milliót, összesen 36 millió korona értékben, melyből Oroszországra 75 millió, Francia és Németországra 714 millió esik.

A város óriás, még mindig növekvőben van

és egyelőre még nem is lehet belátni, hogy meddig fog terjedni.

A „Stein der Weisen“ nyomán.

A vágvölgyi vonal menetrendje.

Zsolna — Lipótvár.

	Sz. v.	gy. v.	Sz. v.	gy. v.	Sz. v.
Zsolna ind.	9:25	3:45	5:24	2:55	3:38
Hricsó	9:42	"	5:41	"	3:57
N.-Bittse Predmér	9:55	"	5:55	3:18	4:14
Vág-Beszterce	10:17	"	6:23	3:35	4:41
Puchó Koeskóc	10:36	4:35	6:41	3:48	5:00
Bellus	10:49	"	6:54	"	5:15
Lédec	10:55	"	7:01	"	5:22
Ilava	11:05	4:51	7:11	4:05	5:33
Dubnic	11:15	"	7:22	"	5:44
Tepla Tr. Teplíc é.	11:23	5:02	7:30	4:16	5:52
" " " in.	11:32	5:07	8:10	4:22	6:03
Trencsén	11:44	5:16	8:26	4:32	6:17
Tr. Isztebnik	11:49	5:23	8:33	"	6:23
Melsic	12:06	"	8:57	4:45	6:44
Bohuszlavic	12:14	"	9:09	"	6:54
Vágújhely	12:25	5:47	9:32	4:59	7:08
Brunóc	12:36	"	9:47	"	7:38
Pöstyén	12:52	6:05	10:08	5:21	8:02
Drahóc	"	"	10:18	"	8:13
Nagy-Kosztolány	1:06	"	10:26	"	8:24
Lipótvár	1:17	6:23	10:42	5:40	8:40
Nyitra érk.	"	"	12:45	7:03	"
Budapest érk.	7:05	9:45	5:55	9:25	"
Pozsony érk.	3:38	"	1:19	6:58	11:30
Bécs érk.	6:35	"	5:55	8:25	"

Lipótvár — Zsolna.

Budapest ind.	7:30	9:25	6:15	9:40
Bécs ind.	8:05	9:35	4:20	10:45
Pozsony ind.	6:00	9:36	1:20	6:15
Nyitra ind.	6:55	9:50		1:45
Lipótvár ind.	8:20	11:01	3:41	9:27
Nagy-Kosztolány	8:35	"	3:56	4:13
Drahóc	8:43	"	4:03	"
Pöstyén	8:56	11:23	4:20	9:48
Brunóc	9:13	"	4:39	4:44
Vágújhely	9:31	11:42	4:59	10:08
Bohuszlavic	9:40	"	5:09	5:11
Melsic	9:50	11:55	5:19	5:20
Tr. Isztebnik	10:08	"	5:38	5:34
Trencsén	10:15	12:11	5:45	5:51
Tepla Tr. Teplíc é.	10:27	12:20	5:57	5:56
" " ind.	10:36	12:26	6:05	6:08
Dubnic	10:45	"	6:18	6:16
Ilava	10:56	12:40	6:39	6:25
Lédec	11:06	"	6:49	6:36
Bellus	11:13	"	6:49	6:46
Puchó	11:29	12:57	7:09	6:53
Vág-Beszterce	11:49	1:11	7:28	7:08
N.-Bittse Predmér	12:16	1:27	7:54	7:28
Hricsó	12:32	"	8:09	7:54
Zsolna érk.	12:50	1:50	8:26	8:09

(A vonalal aláhuzott számok az éjjeli időt jelentik.)

Telefon.

Galgócsra. Nálunk az illető uraknak mindegyiknek külön munkaköre van, azért ne tessék csodálkozni, ha senki sem jeleat meg.

Benyács I. Csaca. Köszönjük a szives megemlékezést s örvendünk, hogy egyházmegyénkből legalább ön részt vett a keresztény szociális kurzuson.

A f. hó 31-én főt. Simoncsics János tr.-teplai és főt. Csulák Cyrill Lajos vágújhelyi lelkész vezetése mellett induló

Mária-Celli Zarándoklat

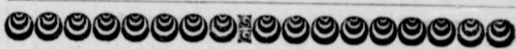
Pozsonyba nem a délutáni vonattal, hanem a reggel 9 óra 45 perckor Budapestről érkező személyhajóval indul és ehhez kell a pozsonyiaknak csatlakozni.

A részvételi árak a következők: Pozsony-Kernhof és vissza hajó I. vasuti II. oszt. 15 frt., III. oszt. vasut és hajó 6 frt. 40 kr. Ezen arban a II. oszt. utasnál 2 napi lakás és kocsis Mária-Cellbe és vissza, a III. oszt. pedig 2 napi szállás van bele vonva.

Jelentkezni f. hó 29-ig lehet akár a fenti lelkész uraknál, akár a

Magyar Utazási Irodánál, BUDAPEST,

IV. ker., Ferenciek-tere 2. szám.

Fogászati műterem.

A nagyközönségnek tisztelettel becses tudomására hozom, hogy f. év május 1-etől fogva

fogászati műtermemet

a Nyitrai Hitelbank házába

Vármegyeház-utca 1. szám

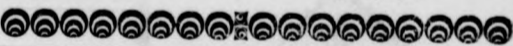
alá helyeztem át.

Kiváló tisztelettel

Holub Pál,

fogtechnikus

1-3.

Kőbányai dupla márciusi sör!

Mindennap reggel friss csapolás.

A „Szarvas“ szálloda éttermében kapható.

2-3.

Tisztelettel

Toifel József.

A Singer Co. varrógép részv.-társaság

országunk háziiparának emelésére ezidőszert helyben, az Ártmann-féle zeneintézet termében, Andrásdomb 12. sz. himzéskiállítással egybekötött himzéstanfolyamot tart

hímzés-oktatásra a Singer varrógépeken,

melyben való élénk részvételre, valamint a kiállított himzések megtekintésére Nyitra és vidéke mélyen tisztelt hölgyközönségét tisztelettel meghívja. Az oktatás teljesen díjtalanul egy vizsgázott tanítónő által eszközöltetik.

A himzéstanfolyam után varrás-oktatás a Singer varrógépeken következik, mely szintén teljesen díjtalan.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).
Arany-érmekkel kitüntetve.

Mag. és kir. osztrák-magyar kiskereskedő szövet.

Főhercegi és hercegi uradalmak, os. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, ugyancsak gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mérszben földoldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilóként 16 krtól fölfelé szállíttatnak és a mi a festék szintisztatását illeti, azonos az olajfestékekkel.

Mintakártya, ugyancsak utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetk.

SULGAN ANDRÁS

cipész-üzlete

Nyitrán, Vármegye-utca 10-ik szám alatt

készít és raktáron tart mindennemű és legjobb minőségű

lábbelieket

urak, hölgyek és gyermekek részére, izléses kiállításban, pontos kiszolgálás és jutányos árak mellett.

PÉCS EDE

fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő

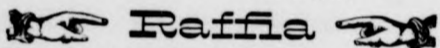
Nyitrán

ajánlja az idényhez alkalmas cikkeit, mérsékelt árban.

Linoleum (padlómáz)

szagtalan és gyorsan száradó.

Ezen szagtalan linoleum a szobapadlóra és más mázolható eszközökre kitűnő, vízmentes és gyors száradása miatt nagyon kedvelt; a mázolás ideje alatt szárad. — Mázolósi minta és utasítás ingyen.

elsőrendű világos hosszú, legolcsóbb szőlőkötöző anyag. 5 kgr. vételnél előnyös ár.

Rézgalic (kékkő).

Szép kék jegecsekben; peronospora elleni védekezésnél eddig legjobbnak és leghatásosabbnak elismert szer.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

VAJDA J. butorgyári raktára

NYITRA, Párutca.

Olajfestményekben nagy választék a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. butorvásárló közönség becses figyelmébe ajánlom dús választékú, szilárd és modern stílusú

háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezésekből álló raktáramat

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, minden versenyt kizáró olcsó árakon, ugyancsak

saját készítményű kárpitos butoraimat.

Szolid és pontos kiszolgálás biztosítatik. Kívánatra költségvetéssel és rajzokkal szívesen szolgálók.

31-52.

Kiváló tisztelettel

VAJDA J.

Tetszés szerinti fizetési feltételek!

Teljesen ingyen!

Dr. Tóth János felső-zobori szőlőjében mintegy

500 szekér kő

a szőlő kitisztítása céljából, teljesen ingyen átvehető. A kő egy rakason van, közel az uthoz és igen könnyen megközelíthető. A kik az ajánlatra reflektálnak, forduljanak akár szóval, akár írásban lapunk szerkesztőségéhez.

A Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziser, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmaztatik köszvénynek, oszónak és meghüleseknek. Intés. Silányabb utazatok miatt bevasárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” cégjegyzésre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ügyszólvan minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa, osztrák és kir. udvari szállítók, Rudolstadt.

SZUPERFOSZFÁTOT,

kénsavas kálit,

kénsavas ammoniakot,

Kovasavas kálit,

(dohánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA” műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.